

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/13/2016
Identifikačné číslo spisu: 4611010259
Dátum vydania rozhodnutia: 06.04.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniel Hudák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:4611010259.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Štefana Michálíka a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 6. apríla 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Ing. P. P. pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a iné trestné činy, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4To/12/2013 z 21. februára 2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Ing. P. P. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Topoľčany rozsudkom sp. zn. 1T/119/2011 z 19. júna 2012 uznal obvineného Ing. P. P. vinným zo spáchania prečinu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v bode 1/ rozsudku, zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. v bode 2/ rozsudku, prečinu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v bode 3/ rozsudku a prečinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v bode 4/ rozsudku, pre skutky podrobne rozvedené vo výrokovej časti označeného rozsudku. Za spáchanie týchto trestných činov okresný súd obžalovanému uložil podľa § 277 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 37 písm. h/ Tr. zák., § 37 ods. 8 Tr. zák. súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov a desať mesiacov. Na výkon tohto trestu súd obvineného zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň okresný súd zrušil výrok o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Žilina sp. zn. 35T/96/2011 z 2. novembra 2011 a pre všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súd prvého stupňa postupom podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Nitre rozhodujúc o odvolaní podanom obvineným Ing. P. P. proti vyššie označenému rozsudku okresného súdu rozhodol sám rozsudkom sp. zn. 4To/12/2013 z 21. februára 2013 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o

treste týkajúceho sa obžalovaného Ing. P. P. a zároveň postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. menovanému uložil podľa § 277 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. (po nezistení žiadnej v § 36 Tr. zák. uvedenej poľahčujúcej a po zistení v § 37 písm. h/ Tr. zák. uvedenej priťažujúcej okolnosti), § 42 ods. 1 Tr. zák. a podľa zásad uvedených v § 41 ods. 2 Tr. zák. (v znení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2012 z 28. novembra 2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z.) súhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť rokov. Na výkon tohto trestu bol obvinený zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Krajský súd zároveň postupom podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Žilina sp. zn. 35T/96/2011 z 19. októbra 2011, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4To/12/2013 podal 15. októbra 2015 obvinený Ing. P. P. prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. (č. l. 1069 až 1077), preto že: „Rozsudok Krajského súdu v Nitre, spis. zn. 4To/12/2013-995, IČS 4611010259 zo dňa 21. februára 2013 ako aj rozsudok Okresného súdu Topoľčany, spis. zn. 1T/119/2011-945, IČS 4611010259 zo dňa 19. júna 2012 považujeme za vecne a právne nesprávny a máme za to, že je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, pretože došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu a dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, pretože napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.“ Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku vidí v tom, že: „Zo strany súdov neboli dodržané základné zásady uvedené v ustanovení § 2 ods. 10 a ods. 14 Trestného poriadku. Namietame predovšetkým to, že súdy v konaní nepostupovali tak, aby bola zachovaná kontradiktórnosť hlavného pojednávania. Poukazujeme najmä na skutočnosť, že obžalovaný Ing. P. P. nebol po skončení vyšetrovania oboznámený o možnosti záverečného preštudovania vyšetrovacieho spisu v zmysle § 208 ods. 1 Trestného poriadku, o čom na prvom pojednávaní upovedomil okresný súd a tento mu až dodatočne umožnil nahliadnutie do spisu a prvé pojednávanie z tohto dôvodu odročil na termín až po tomto nahliadnutí. Ďalej namietame aj skutočnosť, že môj klient nemal po dobu celého konania prvostupňového súdu k dispozícii znalecký posudok z odboru ekonómie Ing. R. P.. S obsahom znaleckého posudku, na základe ktorého bol v bode 1/ a bode 2/ napadnutého rozsudku Okresného súdu Topoľčany Ing. P. P. odsúdený, sa môj klient v krátkosti oboznámil iba pri nahliadnutí do spisu. Z dôvodov vyššie uvedených máme za to, že zo strany súdov nedošlo v prípade môjho klienta k poskytnutiu možnosti reálneho naplnenia a uplatnenia práva na obhajobu, a tým je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.“ K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku dovolateľ uviedol: „Máme za to, že rozsudok Okresného súdu Topoľčany a tiež aj rozsudok Krajského súdu v Nitre je založený na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, v dôsledku čoho bol Ing. P. P. uložený odvolacím súdom neprímerane prísny trest. Máme za to, že súd nesprávne právne posúdil zistený skutok, nakoľko Ing. P. P. bol v inkriminovanom čase iba spoločníkom v spoločnosti O. a jej jediným konateľom bol ods. I. P.. Sme toho názoru, že Ing. P. P. ako spoločník v spoločnosti O., neniesol zodpovednosť za konanie, resp. nekonanie jej konateľa I. P., nakoľko o jeho trestnej činnosti nevedel a nemohol jej zabrániť. Dávame do pozornosti skutočnosť, že môj klient bol v bode 3/ obžaloby odsúdený na základe výpovede jedinej osoby, a to konateľa I. P., ktorý bol právoplatne odsúdený Okresným súdom Topoľčany, spis. zn. 1T/119/2011 za prečin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky a štyri mesiace, s podmieneným odkladom v zmysle § 51 ods. 1 Trestného zákona a skúšobnou dobou v trvaní 2 roky so súčasným uložením probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Z dôvodov vyššie uvedených považujeme odsúdenie môjho klienta za účasť podľa § 21 ods. 1 Trestného zákona vo vyššie uvedených trestných činoch spáchaných I. P. za dôsledok nesprávneho právneho posúdenia skutku, nakoľko sme toho názoru, že on ako spoločník v spoločnosti nemal dosah na konanie a teda ani nenesie zodpovednosť za činy jeho konateľa. Z toho dôvodu je naplnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nakoľko napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. V zmysle uvedeného navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku po zistení dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku vyslovil

rozsudok o porušení zákona a navrhujeme, aby nadriadený súd zrušil rozsudok Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 1T/119/2011 zo dňa 19.06.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre spis. zn. 4To/12/2013 zo dňa 21.02.2013 a vec v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby v potrebnom rozsahu znovu vec prerokoval a rozhodol.“

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Topoľčany nasledovne: „Som toho názoru, že v prejednávanej veci nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písmeno c/, i/ Trestného poriadku. Nebolo porušené právo na obhajobu, keď už v prípravnom konaní bol obvinený zákonným spôsobom poučený o svojich právach, najmä o práve zvoliť si obhajcu, po skončení vyšetrovania mu bolo zaslané upovedomenie o možnosti preštudovať spis v zákonom určenej trojdňovej lehote. Okolnosť, že obvinený túto možnosť nevyužil a v podstate počas prípravného konania sa správal pasívne, nemožno považovať za porušenie práv na obhajobu. Obvinený si ani v konaní pred súdom nezvolil obhajcu, hoci bol predsedom senátu o svojich právach riadne poučený. Tiež mu bolo umožnené v priebehu pojednávania nazrieť do spisu a tento si preštudovať a tiež mal právo dať si vyhotoviť fotokópie listinných dôkazov, čo však tiež nevyužil. Taktiež som toho názoru, že konanie odsúdeného bolo po právnej stránke posúdené zákonným spôsobom. Bolo po vykonanom dokazovaní preukázané, že práve obvinený Ing. P. bol osobou, ktorá riadila konanie odsúdeného P., v tom čase konateľ obchodnej spoločnosti, a týmto naplnil znaky účasti podľa § 21 odsek I písmeno a/ Trestného zákona. S prihliadnutím na tieto okolnosti som toho názoru, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písmeno c/, i/ Trestného poriadku a navrhujem: aby dovolací súd dovolanie odsúdeného Ing. P. P. podľa § 382 písmeno c/ Trestného poriadku odmietol.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.), obsahuje odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a dospel k záveru, že nie je možné o dovolaní rozhodnúť v súlade s návrhom obvineného, pretože je zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Tr. por. je dovolací súd viazaný odvolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak abstrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Tr. por.) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Tr. por.), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Tr. por. bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Existenciu tohto dovolacieho dôvodu obvinený vecne, ale nie relevantne odôvodnil porušením práva na obhajobu tým, že mu nebolo umožnené záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu v zmysle § 208 ods. 1 Tr. por. a že nemal po dobu celého konania prvostupňového súdu k dispozícii znalecký posudok

z odboru ekonómie Ing. R. P..

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Z predloženého spisového materiálu (č. l. 795) vyplýva, že obvinený Ing. P. P. bol riadne a včas upovedomený o možnosti preštudovať vyšetrovací spis, o čom svedčí priložená doručka, ktorou menovaný 25. júla 2011 potvrdil upovedomenie o tejto možnosti. Okolnosť, že obvinený nevyužil právo na preštudovanie spisu nemôže v žiadnom prípade znamenať porušenie práva na obhajobu, pretože sám, potom ako bol riadne a včas o tejto možnosti upovedomený, nevyužil svoje právo, čím deklaroval svoj nezáujem o preštudovanie vyšetrovacieho spisu.

Nedoručenie znaleckého posudku obvinenému v zmysle § 145 ods. 2 Tr. por. (per analogiam ak nemá obhajobu) by mohlo byť za istých okolností považované za porušenie práva na obhajobu, ale len v zmysle formálneho až formalistického výkladu § 145 ods. 2 Tr. por., z hľadiska práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru by o porušenie práva na obhajobu - nedoručením znaleckého posudku už v prípravnom konaní obvinenému mohlo dôjsť len vtedy, ak by tento znalecký posudok bol pred obvineným zatajovaný počas celého trestného konania, teda aj v súdnom konaní, keby obvinenému nebolo umožnené na hlavnom pojednávaní oboznámiť sa s obsahom znaleckého posudku, keby nemal možnosť znalcovi klásť otázky a keby znalecký posudok bol rozhodujúci a usvedčujúci dôkaz, o ktorý súd oprel svoje rozhodnutie o vine obvineného. V predmetnej veci k ničomu takému nedošlo. Okrem toho obvinený mal v zmysle § 69 Tr. por. možnosť kedykoľvek nahliadnuť do spisu a robiť si z neho výpisky a poznámky a obstarávať si na svoje trovy kópie spisov a ich častí. Pokiaľ obvinený rezignuje aj na túto možnosť, potom sa sám zbavuje práv, ktoré mu prináležia podľa Tr. por., a preto sa nemôže právne účinne domáhať ochrany svojich práv, ak sa sám o tieto svoje práva dostatočne nezaujíma a nestará (vigilantibus leges sunt scriptae - zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, vigilantibus iura - právo je na strane ostražitých, vigilantibus non dormientibus iura subveniunt - právo pomáha bdelym nie spiacim).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že nezistil porušenie práva na obhajobu obvineného Ing. P. P. procesným postupom, ktorý uviedol v dovolaní. K uvedenému sa žiada ešte poznamenať, že Ústavný súd Slovenskej republiky v uzneseniach I. ÚS 21/2000 a I. ÚS 74/2001 vyslovil, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní súdov môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa porušenia základných práv a slobôd. Z tohto pohľadu je podstatné to, že rozsudok má byť založený výlučne na dôkazoch, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obžalovaného a jeho obhajcu. Preto, i keď v určitom štádiu mohlo dôjsť nesprávnym postupom vyšetrovateľa k obmedzeniu práva obvineného na obhajobu. Toto bolo postupom okresného súdu v celom rozsahu napravené (viď čl. 907 - 908).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

K dovolateľom označenému dovolaciemu dôvodu najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho

konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, tzn. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd až v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Argumenty obvineného spočívajúce v tom, že v čase spáchania skutkov pod bodom 3/ a 4/ on nebol konateľom spoločnosti, ale len jej spoločníkom, a teda ako spoločník nemôže niesť zodpovednosť za konanie, resp. nekonanie jej konateľa I. P., nemôže najvyšší súd akceptovať, pretože skutky sú perfektne obsahovo i právne formulované tak, aby zodpovedali jeho činnosti ako účastníka na stíhaných trestných činoch v zmysle § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., preto použitá právna kvalifikácia zodpovedá obsahu stíhaných skutkov a so zreteľom na to sú argumenty obvineného v dovolaní neakceptovateľné.

Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pred rozhodnutím o odmietnutí dovolania obvineného Ing. P. P. nerozhodoval o prerušení výkonu trestu odňatia slobody obvinenému Ing. P. P. podľa § 380 ods. 3 Tr. por., pretože na takýto postup neexistoval žiadny relevantný právny dôvod.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.